

TAF'08'in açılış konuşmasını yapan TOBB Başkan Yardımcısı ve GSO Yönetim Kurulu Başkanı Nejat Koçer, bölge sorunlarının güç kullanarak çözülmesine karşı olduklarını , bölgede öncelikli olarak huzur ve istikrarın sağlanması gerekliliği üzerinde durdu.

Üçüncü Türk-Arap Ekonomi Forumu Yapıldı

Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) işbirliği ve Arap Ligi Genel Sekreterliği resmi desteğinde düzenlenen "Üçüncü Türk-Arap Ekonomi Forumu"nun (TAF'08), açılış konuşmasını yapan TOBB Başkan Yardımcısı ve GSO Yönetim Kurulu Başkanı Nejat Koçer, Arap ülkelerinden Türkiye'ye son beş yılda dört milyar dolar yatırım geldiğini ifade ederek, taraflar arasında ekonomik bağımlılık yaratarak Ortadoğu barışına katkı sağlamayı hedeflediklerini söyledi.

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) işbirliği ve Arap Ligi Genel Sekreterliği resmi desteğinde düzenlenen "Üçüncü Türk-Arap Ekonomi Forumu" (TAF'08) 12-13 Haziran'da İstanbul'da yapıldı. Açılış oturumuna, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Suriye Arap Cumhuriyeti Başbakanı Muhammed Naci Itri, Filistin Başbakanı Selam Feyyad, Katar Devlet Başkanı Hamad bin Jasim bin Jabir Al-Thani, Somali Cumhuriyeti Başbakanı Nur Hasan Hüseyin, Irak Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı Behram Salih, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkan Yardımcısı ve Gaziantep Sanayi Odası (GSO) Yönetim Kurulu Başkanı Nejat Koçer, Arap Ligi Ekonomik ve Sosyal Kalkınma Zirvesi Genel Koordinatörü Büyükelçi Mervat

Tallawy, Al-İktisad Wal-Aamal Grubu Genel Müdür Yardımcısı Raouf Abou Zaki, çok sayıda Arap ve Türk yetkili katıldı. Toplantıda altı başbakan, dokuz bakan, 600'e yakın Türk ve Arap özel sektörü temsilcisi hazır bulundu.

ORTADOĞU BARIŞINA KATKI SAĞLAMAYI PLANLIYORUZ

Toplantının açılış konuşmasını yapan TOBB Başkan Yardımcısı ve Gaziantep Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı (GSO) Nejat Koçer, Arap ülkelerinden Türkiye'ye son beş yılda dört milyar dolar yatırım geldiğini belirtti. Koçer, Türkiye'nin toplam ticareti içinde Arap ülkelerinin oranının hep aynı kalmakta olduğunu ve son üç sene içinde bu oranın düşme eğilimine girmiş olduğuna dikkat çekerek şöyle konuştu: "Türkiye ile Arap dünyası arasındaki coğrafi yakınlık, tarihsel ve kültürel bağlar, Arap dünyasının iki trilyon dolarlık ve 200 milyonluk bir pazar olduğu, Türkiye'nin dış ticaretinin 300 milyar dolara ulaştığı, Türkiye'ye son üç yılda elli milyar dolar doğrudan yabancı sermaye geldiği ve yılda yirmi milyonun üstünde yabancı turistin ziyaret ettiği dikkate alındığında ekonomik ilişkilerimizi yeterince geliştiremediğimizi ifade etmek zorundayım. Bu forum vesilesiyle daha çok ekonomik ilişki kurmanın yollarını aramalı ve ticaretin önündeki engelleri kaldırmalıyız."

Koçer, huzur ve istikrarın olduğu yerde ticaretin ve ekonomik faaliyetlerin geliştirileceğine, ticaretin olduğu yerde de zenginliğin artacağını belirterek, bunun için de bölgede öncelikli olarak huzur ve istikrarın sağlanması gerekliliği üzerinde durdu. Türk özel sektörü olarak bölge sorunlarının güç kullanılarak çözülmesine karşı olduklarını ifade eden Koçer, askeri yöntemlerin kalıcı çözümler getirmediğini vurgulayarak konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Bölgedeki sorunların çözülmesi için Türkiye olarak hep ılımlı ve barışçıl olmaya gayret ettik. Bu çerçevede, Türkiye'nin yapıcı ve müspet yaklaşımının en önemli parçasının dünyanın her bir köşesinde faaliyet gösteren temsilcisi olduğum Türk özel sektörü olduğunu gururla ifade etmek istiyorum. Türk özel sektörü olarak Arap kardeşlerimizle yan yana yaşadığımız bu coğrafyanın kronikleşmiş sorunlarına ürettiğimiz projeler ile çare bulmaya çalışıyoruz. Ortadoğu Bölgesi'nin en aktif bölgesel gücü ve bölgedeki tüm devletler ve farklı kesimlerle dostane ilişki kurabilen tek ülke olarak, İsrail ve Filistin devlet başkanlarını, tarihte ilk defa somut bir iktisadi proje

etrafında, Ankara Forumu olarak bilinen platformda Ankara'da bir araya getirdik ve tüm dünya bu gayretimizi hayranlıkla izledi. İsrail ve Filistin iş çevreleri ile birlikte, Gazze ve Batı Şeria'daki bir sanayi bölgesinin yeniden çalışır hale getirilmesine yönelik ortak çalışma başlattık. Dünya Bankası'nın, Birleşmiş Milletler'in, Amerikan Ticaret Odası'nın desteklerini sağladık. Bu proje ile Filistinli gençlere iş imkânları yaratacağız ve taraflar arasında ekonomik bağımlılık yaratarak Ortadoğu barışına katkı sağlamayı planlıyoruz.

Irak'ın istikrara kavuşarak yeniden küresel ekonomik sisteme entegre olması ortak stratejik hedefimizdir. Özel sektör olarak Uluslararası Irak Fuarı'nı üç yıldır Gaziantep'te düzenliyoruz. Türk firmaları Irak'ı yeniden inşa ederken şirketlerimiz Irak enerji kaynaklarının Türkiye üzerinden dünya pazarlarına nakli için projeler geliştirmektedir. TOBB olarak Filistin'de kuracağımız organize sanayi bölgesinin bir benzerini de Basra'da kurmak için çalışmalara başladık."

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN

Türkiye'nin Arap ülkeleri ile ortak tarih ve kültür değerleri paylaştığını dile getiren Başbakan Recep Tayip Erdoğan da Arap ülkeleri ile Türkiye'nin dost ve komşu olmanın ötesinde kardeş milletler olduğunu söyledi. Türk ve Arap ülkelerinin hüzünlerinin, sevinçlerinin ve hatta problemlerinin bile ortak olduğuna işaret eden Erdoğan, dünyanın bugün karşı karşıya kaldığı sorunları göğüslemek noktasında iki tarafa da büyük

görev düştüğünü dile getirdi. Bölgenin sorunlarının çözümsüz olmadığını vurgulayan Erdoğan, bölge ülkelerinin dayanışma ve yardımlaşmasıyla sorunsuz gibi görünen problemlerin aşılabileceğini aktardı.

Küreselleşen dünyada ülkelerin sınırlarının belirsizleştiğini ve bir bölgede meydana gelen problemin tüm dünyayı etkiler konuma geldiğini belirten Erdoğan, sadece bir ülkenin barış ve huzurunun kalkınma için yeterli olmayacağını vurguladı.

Türkiye ile Avrupa Birliği arasında devam eden müzakereler hakkında da bilgi veren Başbakan Erdoğan, Türkiye'nin AB'ye tam üyeliğinin farklı kültürlerin bir arada yaşayacağına örnek oluşturacağını belirten Erdoğan, bazı ülkelerin ve çevrelerin bu süreci sabote etme çabası içinde olduğuna dikkat çekti. Erdoğan, "Bazı ülkeler bu barış projesini sabote etme çabası içinde olabilir. İslam dünyasını rencide eden, Müslümanlarla terörü aynı kefeye koyan ve ayrışmayı körükleyen anlayışa karşı en güzel cevap, Türkiye'nin birliğe katılması olacaktır" dedi.

Türkiye'nin son yıllarda ekonomi alanında kaydettiği gelişmelerden bahseden Başbakan Erdoğan, "Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP), Doğu Anadolu Projesi (DAP) şu anda en önemli çıkışı sergileyen projeler. GAP Türkiye'nin en büyük, dünyanın ise sayılı projelerindendir. Projeyi 2012 sonu itibariyle tamamlamayı hedefliyoruz. Özellikle gıda ve tarım sektöründe bu projeler Türkiye ve bölgeye önemli avantajlar sağlayacaktır. Projenin tamamlanması ile bölgede yaklaşık dört milyon kişiye iş imkânı sağlanmış olacaktır.

2012 yılında proje bittiğinde Türkiye, enerji, gıda, tarım, ekonomi ve finans noktasında merkez haline gelmiş olacaktır" dedi.

Başbakan Erdoğan, Türkiye'nin OECD ülkeleri arasında son on yılda en çok uluslararası sermaye çeken yedi ülke arasında yer aldığını ifade etti. Erdoğan, Türkiye'nin son 5,5 yılda yapılan çalışmalar ve yatırımlarla ekonomide tarihi rakamlara ulaştığını anlatan Erdoğan, bu tabloda Arap ülkelerinin daha fazla payı olması gerektiğini ifade etti. Arap işadamlarını inşaat ve enerji sektöründe yatırım yapmaya çağıran Erdoğan, Türk Hava Yolları, Tekel ve Halk Bank başta olmak üzere yapılması planlanan özelleştirmelere katılmaya çağırdı. Arap ülkeleri ve Türkiye arasında işbirliğinin artmasına rağmen potansiyelin çok altında olduğunu ifade eden Başbakan Erdoğan sözlerini şöyle sürdürdü: "Türkiye ve Arap dünyası arasında ekonomik ve ticari ilişkiler giderek güçleniyor ancak bu ilişkilere bakıldığında mevcut potansiyelin çok altında olması gereken noktada değil. Aslında çok imkânımız var. Gerçekleşirse çok ciddi bir güç aktarımı olacak. Türkiye olarak üzerimize düşeni en iyi şekilde yerine getireceğimizi bilmenizi istiyorum."

IRAK BAŞBAKAN YARDIMCISI BEHRAM SALİH

Irak Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı Behram Salih de, Irak ile Türkiye'nin Körfez Ülkeleri ile Avrupa arasında köprü olduğunu söyledi. Salih, "Biz Irak'taki ekonominin ve demokratik kuruluşların, yeniden oluşturulmasında kararlıyız. Türkiye'yi stratejik ortak olarak görmekteyiz. Bu siyasi anlamda da böyle. Kuzey'deki komşumuzla ortak olmak istiyoruz" dedi.

FİLİSTİN BAŞBAKANI SELAM FEYYAD

Filistin Başbakanı Selam Feyyad, Türkiye'nin demokrasi, İslam dini ve laikliği bir arada yaşayan örnek bir ülke olduğunu belirtti. Feyyad, Türkiye'yi kendilerine ilham kaynağı olarak gördüklerini dile getirdi. İsrail'in Filistin'le yaşadığı sorunu kendisi için bir fırsata dönüştürebileceğini belirten Selam Feyyad, uluslararası yasalara ve anlaşmalara uyarak barışı tesis edilmesine katkı sağlaması halinde 22 Arap ülkesi ile hiç olmadığı kadar iyi ilişki içine girebileceğini aktardı. Feyyad, İsrail'in Filistin'e yönelik kapsamlı bir abluka uyguladığını vurguladı. Feyyad, "Özellikle Gazze kesiminde bundan çok sıkıntı çekmektedir. Barış görüşmelerinin devamı İsrail'in Filistin devletini tanımasına bağlıdır" ifadesini kullandı.

SURİYE BAŞBAKANI MUHAMMED NACİ ITRİ

Suriye Arap Cumhuriyeti Başbakanı Muhammed Naci Itri, Türkiye ile Suriye arasındaki ticaret hacminin iki milyar doları geçtiğini söyledi. İki ülkenin 800 kilometrelik sınırı paylaştığını belirten Itri, "Kardeşlik ve dostluk köprüsü, bu sınır boyunda önümüzdeki dönemde ortak yatırımlara sahne olacaktır. Suriye ve Türkiye, birbirleri için geçiş köprüsü durumundadır" dedi.

Türkiye ile Suriye arasındaki ticaret hacminin iki milyar doları geçtiğini söyleyen Itri, "Serbest ticaret anlaşmasını izleyen dönemde iki ülke arasındaki işbirliği büyük sıçramalara tanık olmuştur. Taşımacılık, ulaşım, bankacılık, mali alanda karşılıklı işbirliği yapılmıştır. Türkiye ile Suriye, yaklaşık 800 kilometrelik uzun bir sınırı paylaşıyor. Kardeşlik ve dostluk köprüsü bu sınır boyunda önümüzdeki dönemde ortak yatırımlara sahne olacaktır. Suriye ve Türkiye birbirleri için geçiş köprüsü durumundadır" şeklinde konuştu.

SOMALİ BAŞBAKANI NUR HASAN HÜSEYİN

Somali Başbakanı Nur Hasan Hüseyin ise Somali'nin muhalefetle imzaladığı anlaşma sonucunda zor bir dönemi geride bıraktığını ve altyapıyı yeniden inşa edeceğini belirtti.

Somali'nin, Afrika, Arap ülkeleri ve Asya arasında yer alan önemli bir ülke olduğuna işaret eden Hüseyin, ülkesindeki yatırım olanakları hakkında bilgi verdi. Hüseyin, "Hint Okyanusu kıyısında 330 kilometrelik bir sahilimiz var. Bu bölge potansiyel olarak dünyanın en bü-

yük balıkçılık alanı olabilir. Yine hidrokarbon yataklarımızla yeni işbirliklerine açığız" dedi.

Somali'nin telekom sisteminin verimli ve rekabetçi bir sistem olduğunu, Orta Doğu ve bölge ülkelerine canlı hayvan satışı gerçekleştirdiklerini, ekilebilir alanların yüzde sekizinin kullanılabildiğini, bunun da altyapı eksikliğinden kaynaklandığını anlatan Hüseyin, Somali'nin doğrudan yabancı yatırım çekmek için önemli fırsatlar barındırdığını ifade etti.

Hüseyin, "Yeni bir petrol çıkarma yasası çıkaracağız. Böylece buradaki rafinerilerin yabancılara, ortak teşebbüs ve ortaklıklara açık hale gelmesini sağlayacağız" dedi. Ülkedeki insani durumun geliştirilmesi için de çalışmaların sürdürüldüğünü dile getiren Hüseyin, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin yeni bir kararı ile uluslararası aktörlerin Somali hükümetine, Somali kıyılarındaki korsanlık faaliyetlerinin durdurulması ve ticaretin düzenlenmesinde yardımcı olacağını vurguladı.

"Ülkemizin yeniden inşasında ve belli sektörlerdeki yatırımlarda birlikte çalışmak istiyoruz" diyen Hüseyin, forum katılımcılarını Afrika'ya daha yakından bakmaya davet etti.

BÖLGEYİ BARIŞ BÖLGESİ HALİNE GETİRELİM

Forum kapsamında düzenlenen Türk-Arap Finans Zirvesi'nde konuşan Maliye Bakanı Kemal Unakıtan, açıklanan son rakamlara göre subprime krizinden 380 milyar dolarlık zararın söz konusu olduğunu, bazılarının bu rakamın bir trilyon dolara çıkabileceğini tahmin ettiklerini belirterek, şunları söyledi: "Batı ne yapıyor? Körfez ülkelerinde iki trilyon dolara yakın petrolden dolayı fon var. Burada biraz daha para kapalım, getirelim, yine batıralım. Batı dünyası bunun için geliyor. Amerikalılar falan cirit atıyorlar Körfez ülkelerinde. Tamam istediğiniz yere yatırın, bir şey demiyorum, ama bu adamlar paranızı batıracak. Amerika'ya götürüp yatırmanın âlemi var mı? Burnunuzun dibinde Türkiye var. Bağırsan duyuyoruz. Burada para batmadı, hiç kimsenin parası batmadı. Borçlarımızı ödemezlik diye bir şey asla olmadı. Toz duman gidiyor adam, çok şükür bizde bir şey yok."

Bakan Unakıtan, Türkiye'ye geçtiğimiz üç senede 52 milyar dolar düzeyinde yabancı sermaye geldiğine değinerek, "Beklentimiz önümüzdeki üç senede 53 milyar dolar. Arap dünyasından Türkiye'ye beş milyar dolarlık yatırım olmuş. İki trilyon dolar bölü beş milyar dolar.

Kâfi değil" dedi. Arap şirketlerinin Türkiye'ye gelerek burada şirket kurabileceğini, özellikle ihtiyaç duyulan gıda alanında burada üretip kendi ülkelerine götürebilecekleri söyleyen Unakıtan, sözlerine şöyle devam etti: "Paris'te, OECD'de konuşuldu. 'Bunları memleketinize çağırmayın diyor.' Bak bize nasihat çekiyorlar. 'Bu fonlar ülkenize gelmesin.' Nereye gitsin bu fonlar? Amerika'ya gitse iyi mi? İyi. Fitne fücur gelişmeler oluyor, fikirler öne sürülüyor. Resmen konuşuldu, gündem maddesiydi. Aklımızı başımıza alalım. Menfaatlerimiz neredeyse oraya göre hareket edelim. Gelin hep beraber proje yapalım. Bölgeyi barış bölgesi haline getirelim."

SURİYE'DE DE YATIRIM FIRSATLARI VAR

Libya Dış İlişkiler Bakanlığı Arap Ülkeleriyle İlişkilerden Sorumlu Bakan Yardımcısı Muhammed Siala da hem inşaat, hem de turizm alanında Türkiye ile Libya'nın işbirliğine gidebileceğini söyleyerek, ayrıca enerji alanında da bir işbirliği yapılabileceğini, Libya'nın eski petrol potansiyelini yakalaması için çalışmalar yapıldığını belirtti. Devletin bu anlamda yatırım için büyük kaynaklar oluşturduğunu anlatan Siala, yatırımların bir kısmının ise Türkiye'de yapılmak istendiğini aktardı. Siala, Türkiye'de tarım alanında da yatırım yapmak istediklerini ifade ederek, "Büyük tarım projelerine talibiz" dedi.

Suriye Arap Cumhuriyeti Maliye Bakanı Mohamed Ould Amajar da Türkiye ile Arap ülkeleri arasında önemli işbirliklerinin gerçekleştirildiğini belirterek, Türkiye ile Suriye'nin "kader, çıkar" ortaklığının bulunduğunu söyledi. Amajar, Türkiye ile Suriye arasında hukuki altyapının hazırlandığını belirterek, bunun ise, ekonomik ve ticari hacme yansıtılabileceğini dile getirdi. Ekonomik ve siyasi bütünleşmeden yana olduklarını anlatan Amajar, ortak bankaların kurulabileceğini ve mevcut bankaların şubelerinin karşılıklı olarak açılabileceğini vurguladı. Serbest ticaret anlaşmasına işaret eden Amajar, önümüzdeki dönemde bazı malların vergi oranlarını düşüreceklerini aktardı. Amajar, ayrıca, Türkiye'deki gibi Suriye'de de birçok yatırım fırsatı olduğunu vurgulayarak, yatırım fırsatlarının tanıtımında geri kalındığını söyledi.

BÖLGEDE YENİ ORTAK MALİ ENSTRÜMANLAR OLUŞTURULMALI

Forumun, "Bankacılık ve Sermaye Piyasalarında Gelişen İlişkiler" başlıklı ikinci panelinde konuşan İMKB Başkanı Hüseyin Erkan, son yıllarda Türkiye ekonomisinde önemli gelişmeler elde edildiğini ve Türkiye'de önemli yatırım fırsatları

bulunduğunu belirterek, Türkiye'nin, dünyanın beşinci büyük tahvil piyasasına sahip olduğunu anlattı. Erkan, İMKB'nin, İslam Konferansı Örgütü (İKÖ) üyesi ülkeler arasındaki Borsalar Birliğine ve Avrasya Borsalar Federasyonuna (FEAS) üye olduğunu anımsattı. İMKB'nin, 29 ülkeden 32 borsanın üye olduğu FEAS'taki çalışmalarıyla tecrübe edindiğini belirten Erkan, FEAS'ın, bölgenin tahvil ve yatırım fırsatlarının tüm dünyada görünür olmasını sağladığını ve bölgesel piyasalara yatırımı, bölgesel endeksleri desteklediğini belirtti.

Erkan, İstanbul'un uluslararası finans merkezi olma yolunda ilerlediğini anlatarak, genellikle bankalar tarafından alınıp satılan sabit gelirlerin Türkiye'de İMKB'ye çekilmesinin başarıldığını ifade etti. Bölgede yeni ortak mali enstrümanların oluşturulması, bir bölge endeksinin yaratılması ve borsada alınıp satılan fonların, ETF'lerin birçok borsaya girmesinin gerektiğine işaret eden Erkan, "Bölge ülkelerinin daha çok işbirliği yaparak borsalarının ortak standartlarını geliştirmesi gerekiyor" dedi. Erkan, petrol fiyatlarının yakın gelecekte de yüksek olmasının beklendiğini ifade ederek, "Arap ülkelerinin sermaye piyasaları stabilize olmuştur. Yatırım yapmak istiyorlar ama yeni enstrümanlara ihtiyaçları var. Çapraz kotasyonlar ve yeni uygulamalar bu yeni pazarlarda uygulanırsa bu enstrümanlar çeşitlenecektir ve birbirimizin büyümesine de destek olabiliriz" diye konuştu. Türkiye'nin bu anlamda büyük bir potansiyel içerdiğini vurgulayan Erkan, Türkiye'de en büyük yüz şirketten sadece 15'inin borsada yer aldığını ve bunun da çok büyük bir fırsatı gösterdiğini dile getirdi.

ENERJİ ALANINDA GÜCÜMÜZÜ BİRLEŞTİRELİM

İstanbul Ceylan İntercontinental Otel'de düzenlenen Üçüncü Türk-Arap Ekonomik Forumu'nun "Batı Doğu Arasında Enerji Köprüsü Türkiye`nin Önemi ve Arap Ülkeleri ile İlişkiler" konulu panelinde konuşan Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanı Hilmi Güler, Arap ülkelerinin bakanları ve iş adamlarına seslenen Bakan Güler, ülkelerinde bulunan petrolün nihayetsiz olmadığının altını çizerek Türkiye'de bulunan alternatif enerji kaynaklarını anlattı ve "birlikte çalışalım" mesajı verdi. Bilhassa artan petrol fiyatlarına karşı çaresiz olmadıklarını ifade etmek için Türkiye`de alternatif enerji kaynaklarına dikkat çekmek istediğini belirten Güler, "Rüzgar, güneş, hidroelektrik ve jeotermal enerjiye

dikkatinizi çekiyorum. Önce hukuki altyapıyı tamamladık. Yasalar hazır. Burada yabancı sermayeyle ortak yatırımlar yapmaya hazırız. 2020 yılına kadar Türkiye'nin enerji konusundaki yatırım ihtiyacı 120 milyar dolar. Bu 120 milyar doların yüz milyar doları elektrik sektöründe olacak. Bunun için de santraller, iletim hatları, trafolar yeraltı kaynakları yapılacak. Bunun dışında enerji yatırımlarında doğalgaz yeraltı depoları, iletim hatları çok önemli yer tutmakta. Biz sizlerle ortak yatırımlar yapmaya hazırız. Bunun için hem siyasi irade var hem de yatarım atmosferi var. Hukuki altyapı da hazır" dedi.

Güneş enerjisinin önemine de değinen Bakan Güler, "Bugün bol gibi gözüken petrol yarın bitebilir. Güneş, çevre dostu bir kaynak olarak karşımızda. Bu noktada hem çevremiz hem de küresel ısınma bakımından bu kaynağı gelin birlikte insanlığın hizmetine dâhil edelim. Bu çalışmaları birlikte yapalım. Güneş şikâyet edilecek bir kaynak olmaktan çıksın ve biz bu enerji kaynağını birlikte kullanabiliriz. Hesaplara göre Türkiye'nin ihtiyacının iki katı kadar elektrik elde etme potansiyelimiz var. Tek engel; şu anda fiyatının hala yüksek oluşu, ama bilgisayar fiyatları gibi bunun fiyatı da aşağı düşüyor petrol fiyatları da giderek yükseliyor demek ki bunlar bir yerde birleşecek. Biz bu noktada sizlerle birlikte hareket etmeye hazırız" diye konuştu

Türk Petrolleri Anonim Ortaklığı, Botaş gibi dünya çapında başarı olmuş firmaların bulunduğunu belirten Güler, "O zaman sizlerle birlikte tecrübe ve kaynaklarımızı birleştirelim. Ve biz Kurtuluş Savaşı'nda diğer ülkelere nasıl örnek olduysak enerji konusunda da kurtuluş savaşımızı birlikte yapalım. Kyoto projesini de kabul eden bir ülkenin bakanı olarak da biz geleceğe çok olumlu bakıyoruz. Gelin gücümüzü birleştirelim. Tarihten gelen birlikteliğimizi ekonomi alanında, enerji alanında da gerçekleştirerek tarihin tekerrürünü birlikte gerçekleştirelim" dedi.

DOĞALGAZI AVRUPA 0BİRLİKTE GÖTÜRELİM

Suriye Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Suphan Al Alao ise Arap ülkelerindeki doğalgazı Türkiye'ye oradan da Avrupa'ya taşıyacaklarını belirterek, "Biz Irak'ın da katılması için plan yapıyoruz. Irak doğalgazını Suriye üzerinden Türkiye'ye oradan da Avrupa'ya taşımayı planlıyoruz" diye konuştu. Hali hazırda Suriye ve Türkiye ile bütün enerji alanlarındaki işbirliğini gerçekleştirmeyi amaçladıklarını kaydeden Alao, "Birkaç gün içinde Suriye ile Türkiye'deki ulusal bir petrol şirketi ile anlaşma imzalanacağını belirtiyorum. Özellikle petrol arama ve kuyuların kazılması Suriye, Türkiye ve başka ülkelerde olsun. Böylece iki ülkenin elinde bulunan imkânlardan yararlanabilelim" dedi.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu:

"Bölgede İstikrarın ve Barışın Tesisi İçin Çalışıyoruz"

TOBB ve DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Türk özel sektörü olarak, hükümetle işbirliği içinde Orta Doğu bölgesinde istikrarın ve barışın tesisi için çalıştıklarını, bu çerçevede Suriye ile İsrail arasında barış görüşmelerinin İstanbul'da başlamış olmasının, bölge barışı için umut verici bir gelişme olarak değerlendirdi.

→ Hazırlayan: Gülder DEMİR - ekonomikforumdergisi@gmail.com

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) işbirliği ve Arap Ligi Genel Sekreterliği resmi desteğinde düzenlenen Türk-Arap Ekonomi Forumu (TAF'08) için İstanbul'da bulunan Suriye Başbakanı Naci Itri, Filistin Başbakanı Selam Feyyad ve Somali Başbakanı Nur Hasan Hüseyin onuruna Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ve DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Çırağan Sarayı'nda akşam yemeği verdi.

Hisarcıklıoğlu, burada yaptığı konuşmada, ülkeler arasındaki yakın ilişkinin köksüz olmadığını belirterek, yüz yıllar boyunca birlikte yaşandığını ve müşterek bir hayat tarzı geliştirildiğini söyledi. Tarihin derinliklerinden gelen bu kaynaşma sayesinde kolay diyalog kurulabildiğini ve anlaşılabildiğini ifade eden Hisarcıklıoğlu, "Birbirimizin ülkelerini gurbet olarak görmüyoruz. Afrika toprakları tarihimizden gelen bir kültürü içinde barındırdığından bizim için önemlidir ve yapılacak her hayırlı işe talibiz" diye konuştu.

TARİHİN DERİNLİKLERİNDEN GELEN DOSTLUK İLİŞKİLERİMİZ

Koyu Fenerbahçe taraftarı olduğunu bildik-

Suriye Başbakanı Naci Itri, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ve Filistin Başbakanı Selam Feyyad.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ve Filistin Başbakanı Selam Feyyad.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ve Somali Başbakanı Nur Hasan Hüseyin.

Suriye Başbakanı Naci Itri ve TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu.

leri Başbakan Itri'nin, 1712'de vefat eden ünlü Osmanlı bestekârı Buhurizade Mustafa Itri Efendi'nin torunu olmasının, aradaki kadim akrabalık bağlarının en mükemmel göstergesi olduğunu dile getiren Hisarcıklıoğlu, iki coğrafya arasında bin yıl boyunca sınır olmamasının, iki ülke halkının kaynaşmasının temelini oluşturduğunu anlattı.

Suriye Devlet Başkanı Beşşar Esad'ın geçen yılki Türkiye ziyaretini anımsatan Hisarcıklıoğlu, Esad'ın bu ziyaretinde Ekonomiden Sorumlu Başbakan Yardımcısı Abdullah Dardari'yi, Suriye'de faaliyet gösteren Türk şirketlerinin yaşadığı sorunların çözümlenmesi için bizzat görevlendirdiğini, bunun da ikili ilişkilerde ekonominin ne kadar önemli olduğunun bir göstergesi sayılabileceğini söyledi.

Türk özel sektörü olarak, hükümetle işbirliği içinde, bölgede istikrarın ve barışın tesisi için çalıştıklarını ifade eden Hisarcıklıoğlu, "Bu çerçevede Suriye ile İsrail arasında barış görüşmelerinin İstanbul'da başlamış olması, bölge barışı için umut verici bir gelişmedir" dedi.

Bu olumlu gelişmelerin yanı sıra bazı sorunların da bulunduğunu dile getiren Hisarcıklıoğlu, iyi niyetli çabalarla sorunların üstesinden gelineceğine inandığını söyledi.

Diğer bir kardeş ülke olan Filistin'le ilgili olarak tarihten veciz bir alıntı yapmak istediğini ifade eden Hisarcıklıoğlu şunları söyledi: "Osmanlı Devletinin borçları karşılığında Filistin'i satın almak isteyenlere, Osmanlı Padişahı Sultan Abdülhamit, siyasal geleceğini bile düşünmeden gereken tavrı göstermiş ve 'Ben, atalarımın kanıyla sulanmış bu toprakları satmam. Filistinli atalarım, Balkanlar'da, Girit'te, Kırım'da canlarını verdiler' demiştir.

Bu denli güçlü bağlar hissettiğimiz kardeş Filistin'le ilgili olarak, geçmişten günümüze gelindiğinde Türk özel sektörü olarak Filistinli kardeşlerimizle yan yana yaşadığımız bu coğrafyanın kronikleşmiş sorunlarına ürettiğimiz projeler ile çare bulmaya çalışıyoruz."

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Afrika'nın boynuzundaki Somali'nin, dünyanın öbür ucunda olduğunu, ancak kesinlikle Türkiye'ye yabancı bir ülke olmadığını söyledi. Türkiye'nin Somali ile dostane ilişkilerinin 16. yüzyıla dayandığını hatırlatan Hisarcıklıoğlu, İngilizlerin "Çılgın Molla" diye andığı Seyyit Hasan'ın, 1890'larda sömürgeciliğe karşı verdiği destansı mücadelenin ardında da Sultan Abdül-

hamit Han'ın olduğunu belirtti.. Hisarcıklıoğlu, bugün Somali ve Türkiye'nin birbirine muhabbetle ve umutla baktığını dile getirdi. Türk özel sektörü olarak, Afrika'daki ülkelerle yakinen ilgilendiklerini belirten Hisarcıklıoğlu, Somali'deki kaos ve belirsizliğin kendilerini üzdüğünü, bu ülkenin egemenliğine, toprak bütünlüğüne büyük önem verdiklerini söyledi. Bölgedeki çatışmaların bir an önce sona ermesini dilediklerini ifade eden Hisarcıklıoğlu, "Türk özel sektörü olarak elimizden gelen çabayı göstermek niyetindeyiz. Bu kıtayla ticaretimizin artması ve bu kıtanın zenginleşmesi, ülke olarak 2005 yılında uygulamaya koyduğumuz 'Afrika Eylem Planı' ile öncelikli hedeflerimiz arasındadır" şeklinde konuştu.

SURİYE BAŞBAKANI NACİ ITRİ

Suriye Başbakanı Naci Itri, Suriye'nin adil ve geniş kapsamlı barış için çağrıda bulunduğunu belirterek, "Eğer İsrail barışa hazırsa bu konuya dair açıklamada bulunmalı" dedi. Itri, iki ülkenin ortak işbirliğinden bahsedilirken tarihin sürekliliğinden bahsedildiğini ve atalarının çizdiği yolda ilerlediklerini belirterek, Türkiye'de hiçbir zaman kendisini yabancı hissetmediğini, kendisini Suriye'de, Halep'teymiş gibi hissettiğini dile getirdi.

Kalkınma ve barışın birbirine bağlı iki unsur olduğunu vurgulayan Itri, adil ve geniş kapsamlı barış olduğu takdirde bunun kalkınmayı ileri götüreceğini söyledi. Itri, Suriye'nin adil ve geniş kapsamlı barış için çağrıda bulunduğunu ifade ederek, "Eğer İsrail barışa hazırsa bu konuya dair açıklamada bulunmalı" dedi. Filistin'de uygulanan saldırılar nedeniyle bu barışın amaçlandığından şüphe duyduğunu ifade eden Itri, "Buna rağmen Türkiye'deki kardeşlerimizin harcadığı çabalardan dolayı memnuniyet duyuyoruz" diye konuştu.

İki ülkenin ilişkilerinin son beş yıl içinde ilerleme kaydettiğine işaret eden Itri, Türk şirketlerinin Suriye'de güven kazandığını, enerji, doğal gaz, sulama projelerinde işbirliği bulunduğunu belirtti. Itri, serbest ticaret anlaşması sonrasında iki ülke arasındaki ticaret hacmini iki milyar dolara çıkarmanın hedeflendiğini belirterek, 2007 yılında 1 milyar 200 milyon dolar düzeyinde ticaret hacmi bulunduğunu, 2008'in ilk aylarındaki göstergelerin iyi seyrettiğini söyledi. Itri, "İnşallah, bu yılın sonunda iki milyar dolara ulaşacağız" dedi.

Taşımacılık alanındaki işbirliğinin önemine değinen Itri, THY'nin uçuş sayılarını artırdığını, Halep ve Gaziantep arasında demiryolu seferleri yapıldığını aktardı. Itri, bölgedeki mayınların kısa bir süre içinde ortadan kaldırılması için karar alındığını belirterek, Suriye-Türkiye arasında sınır bölgelerini kalkınma bölgelerine dönüştürmenin iki ülke için de kazanç sağlayacak işbirliklerini geliştireceğine işaret etti.

FİLİSTİN BAŞBAKANI SELAM FEYYAD

Filistin Başbakanı Selam Feyyad da İsrail'in işgaline karşılık Türkiye'den destek beklediklerini belirterek, Filistin'de yaşamın çok zor ve trajik olduğunu anlattı.

Bu durumu değiştirmek için ellerinden geleni yaptıklarını ifade eden Feyyad, Filistin Halkı için daha iyi bir yaşam temin etmeye çalıştıklarını söyledi. Filistin'in Türkiye ile ekonomik ilişkilerini geliştirmek istediğini belirten Feyyad, "Siyasi gerçekleri de değiştirmek istiyoruz. Bu konuda en büyük engel İsrail işgalidir. Desteğe ihtiyacımız var. Biz de bağımsız bir ülkede özgür yaşamak istiyoruz" dedi.

SOMALİ BAŞBAKANI NUR HASAN HÜSEYİN

Somali Başbakanı Nur Hasan Hüseyin ise İstanbul'u ilk kez ziyaret ettiğini, ancak İstanbul'un tarihine, önemine ilişkin çok iyi şeyler duyduğunu belirtti. Hüseyin, Somali ve Türkiye ile Türkiye-Afrika arasındaki ilişkilerin gelişmesinin kendileri için memnuniyet verici olduğunu dile getirerek, Türkiye'nin küresel alanda önemli bir rol üstlendiğini, Türk-Arap, Afrika işbirliğini görmenin kendileri için çok önemli olduğunu söyledi.

Somali'nin gerek Türkiye ile gerek Arap ülkeleriyle ilişkilerini geliştirmekten dolayı memnuniyet duyduğunu ifade eden Hüseyin, Somali'nin hem bir Afrika hem de Arap ülkesi konumunda olduğunu belirtti.

Somali'de geçici hükümet ile muhalefet arasında bir anlaşma imzalandığını ve söz konusu anlaşmayla 18 yıldır Somali'de süren kaos ortamını sonlandırmayı amaçladıklarını anlatan Hüseyin, "Bizim beklentimiz, ülkenin yeniden yapılanmasında hem Türkiye'den hem de Arap ülkelerinden destek görmek" dedi.

